

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 28/10-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. mája 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Rudolfa Tkáčika a Ľubomíra Dobríka v konaní o sťažnosti M. T., B., a A. T., B., zastúpených advokátkou JUDr. K. U., Advokátska kancelária, B., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2000 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. T. a A. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2000 porušené boli.

2. M. T. a A. T. priznáva spoločne a nerozdielne finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Banská Bystrica p o v i n n ý zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Banská Bystrica je p o v i n n ý uhradiť M. T. a A. T. spoločne a nerozdielne trovy konania v sume 245,70 € (slovom dvestoštyridsaťpäť eur a sedemdesiat centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. K. U., Advokátska kancelária, B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. novembra 2009 doručená sťažnosť M. T., B., a A. T., B. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2000.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia pristúpili 30. mája 2001 na strane žalobcov k žalobe o uloženie povinnosti uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu proti žalovanej obchodnej spoločnosti J., spol. s r. o. (ďalej len „žalovaná“), podanej okresnému súdu 17. marca 2000. V priebehu konania sťažovatelia spolu s ďalšími žalobcami zmenili požadovaný petit tak, že sa domáhali nahradenia prejavy vôle žalovanej na uzavretie zmluvy o prevode vlastníctva bytov.

Sťažovatelia v sťažnosti uvádzajú chronologický prehľad úkonov okresného súdu a účastníkov v danej veci. Z tohto prehľadu okrem iného vyplýva, že okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom z 2. apríla 2003, pričom toto rozhodnutie okresného súdu bolo zrušené uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 Co 33/06-841 z 28. júna 2006. Následne, 29. júna 2006 Okresný súd Bratislava I

vyhlásil konkurz na majetok žalovanej. Dňa 7. februára 2007 okresný súd sťažovateľom oznámil, že konanie bolo prerušené z dôvodu vyhlásenia konkurzu. Ostatným úkonom okresného súdu vo veci bola podľa sťažovateľov výzva zo 7. apríla 2009 adresovaná Okresnému súdu Bratislava I, či konkurzné konanie týkajúce sa žalovanej už bolo skončené.

Sťažovatelia doručili predsedovi okresného súdu 24. júla 2009 sťažnosť na prietahy v konaní, v ktorej okrem iného tvrdili, že podľa ich názoru v danom prípade nie je daný dôvod na prerušenie konania v zmysle § 47 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“), „pretože sa nejedná o spor, ktorý by mal základ v zákone č. 7/2005 Z. z. o konkurze... Jedná sa síce o konanie, ktorého účastníkom je úpadca, avšak ide o spor týkajúci sa uplatnenia zákonom priznaného práva sťažovateľov na odkúpenie bytov podľa zák. č. 182/93 Z. z., ktoré úpadca neuznáva! Neexistuje pritom iný spôsob ochrany práv sťažovateľov, ako je pokračovať v konaní o nahradenie prejavu vôle úpadcu.“. Predseda okresného súdu prípisom sp. zn. Spr 3035/2009 zo 7. augusta 2009 oznámil sťažovateľom, že v konaní boli zistené prietahy a ich sťažnosť považuje za dôvodnú. Podľa názoru predsedu okresného súdu je predmetné konanie prerušené v súlade so zákonom o konkurze. V tejto súvislosti tiež uviedol, že „... ak ste mali iný právny názor, mohli ste tento produkovať v rámci konania. Súd by sa takýmto vyjadrením odlišného právneho názoru zaoberal, čo sa však nestalo. Súd nemal vedomosť o právnych názoroch vyšších súdov tak, ako ich uvádzate v sťažnosti. Pre ochranu práv účastníkov sa súd následne s týmito rozhodnutiami oboznámi a zaujme k nim právny názor, ktorý v rámci konania oznámi účastníkom konania.“.

Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo M. T. a A. T. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov zaručené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote zaručené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2000 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2000 prikazuje vo veci konať bez zbytočných prietahov.

3. M. T. a A. T. priznáva spoločne a nerozdielne finančné zadostučinenie 3 000 EUR (slovom tritisíc EUR), ktoré je Okresný súd Banská Bystrica povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. M. T. a A. T. priznáva trovy právneho zastúpenia 245,70 EUR (slovom dvestoštyridsaťpäť EUR sedemdesiat centov), ktoré je Okresný súd Banská Bystrica povinný vyplatiť na účet jej advokátky JUDr. K. U. so sídlom B. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval a uznesením č. k. III. ÚS 28/2010-9 z 20. januára 2010 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľov a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľov a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predseda okresného súdu sa k sťažnosti vyjadril v prípise sp. zn. Spr. 4004/2010 z 24. februára 2010, v ktorom po chronologickom prehľade procesných úkonov okresného súdu v predmetnom konaní s odkazom na vyjadrenie zákonného sudcu konštatoval, že „vo veci sp. zn. 13C 53/2000 nedošlo k prieťahom v konaní a súd vo veci konal plynulú“. Podľa predsedu okresného súdu „Dĺžka konania je zapríčinená väčším počtom účastníkov, množstvom listinných dôkazov predložených v konaní a taktiež to, že účastníci konania niekoľkokrát menili žalobný petit. Odporca je od 29. 06. 2006 v konkurze, ktorý nie je doposiaľ právoplatne skončený. Od tohto dátumu je konanie v zmysle § 47 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. prerušené, pretože predmet sporu sa týkal majetku podliehajúcemu konkurzu patriaceho úpadcovi, o čom svedčia aj konania vedené na Okresnom súde Bratislava, vo veciach o vylúčení vecí z konkurznej podstaty, ktoré taktiež nie sú právoplatne skončené. V žalovanej veci teda od 29. 06. 2006 neplynuli procesné lehoty a až do právoplatného skončenia konkurzného konania nie je možné v tejto veci pokračovať.“

Právna zástupkyňa sťažovateľov v liste z 12. marca 2010 na výzvu ústavného súdu zaujala stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu, v ktorom vo vzťahu k tvrdeniu predsedu okresného súdu obsiahnutom v jeho prípise z 24. februára 2009 poukazuje na jeho písomnú odpoveď na sťažnosť sťažovateľov na prietľahy v konaní zo 7. augusta 2009, v ktorej vyhodnotil sťažnosť ako dôvodnú, a v tejto súvislosti uvádza, že „*Sťažovatelia preto trvajú na všetkých dôvodoch, pre ktoré bola sťažnosť podaná a navrhujú, aby Ústavný súd Slovenskej republiky prijal nález v rozsahu sťažnosti prijatej uznesením č. k. III. ÚS 28/2010 z 20. 01. 2010.*“.

Ústavný súd pri posudzovaní napadnutého konania okresného súdu upriamil svoju pozornosť na obdobie po vstupe sťažovateľov do namietaného konania, teda na obdobie od 30. mája 2001, pričom vychádzal zo sťažnosti, obsahu vyjadrenia predsedu okresného súdu ako aj zo spisu ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 411/09, v ktorom bolo rozhodované o obdobnej sťažnosti iného sťažovateľa, ktorého predmetom však bolo totožné konanie okresného súdu. Ústavný súd k zistenému priebehu napadnutého konania uvádza okolnosti podstatné pre rozhodnutie v tejto veci:

- podaním doručeným okresnému súdu 30. mája 2001 došlo k rozšíreniu žaloby o ďalších žalobcov (sťažovateľov) a k zmene petitu,
- okresný súd prípisom z 1. júna 2001 vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k zmene žaloby (výzvu zopakoval 9. júla 2001),
- dňa 15. októbra 2001 okresný súd nariadil termín pojednávania na 7. november 2001, na ktorom pripustil do konania ďalších žalobcov (v 3. až 36. rade) a pojednávanie odročil na neurčito na účely doplnenia dokazovania,
- žalobcovia doručili okresnému súdu 23. januára 2002 upresnenie a doplnenie žaloby,
- 29. júla 2002 okresný súd nariadil termín pojednávania na 28. október 2002, ktoré bolo odročené na neurčito na účely doplnenia dokazovania,
- podaním doručeným okresnému súdu 28. októbra 2002 žalobcovia upresnili petit,
- 10. februára 2003 okresný súd nariadil termín pojednávania na 2. apríl 2003, na ktorom pripustil zmenu žaloby a po skončení dokazovania vyhlásil rozsudok, ktorým

žalobe vyhovel, pričom na základe fikcie doručenia právnomu zástupcovi žalovanej považoval rozsudok za právoplatný k 29. júlu 2003,

- žalovaná podala proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 13 C 53/00 z 2. apríla 2003 odvolanie z 5. augusta 2003,

- na základe dožiadania krajského súdu (v súvislosti so sťažnosťou žalovanej pre nezákonný postup pri správoplatnení rozsudku sp. zn. 13 C 53/00 z 2. apríla 2003) okresný súd predložil 25. novembra 2003 spis krajskému súdu,

- krajský súd vrátil spis okresnému súdu 2. decembra 2003 spolu so svojou odpoveďou na sťažnosť žalovanej, v ktorej je okrem iného uvedené, že „*Vec bude predložená krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní odporcu, proti rozsudku z 2. 4. 2003, ktorý posúdi, či odvolanie bolo podané včas...*“ (spis bol opätovne predložený krajskému súdu 16. decembra 2003),

- krajský súd uznesením sp. zn. 17 Co 391/03 z 28. januára 2004 zrušil uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu žalovanej na odpustenie zmeškania lehoty a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (spis bol okresnému súdu vrátený 10. februára 2004),

- na základe odvolania žalovanej proti rozsudku sp. zn. 13 C 53/00 z 2. apríla 2003 bol spis predložený 13. októbra 2005 krajskému súdu, ktorý ho 25. novembra 2005 vrátil ako predčasne predložený z dôvodu, že okresný súd nesprávne vyrubil súdny poplatok za odvolanie, pričom krajský súd zároveň vytkol okresnému súdu, že dosiaľ nerozhodol o späťvzatí žaloby žalobcami v 1. a 2. rade, a uložil mu zabezpečiť úmrtný list žalobcu G. B.,

- uznesením č. k. 13 C 53/00-773 z 23. decembra 2006 okresný súd zastavil konanie vo vzťahu k žalobcom v 1. a 2. rade a 3. februára 2006 spis opätovne predložil krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovanej proti rozsudku okresného súdu,

- krajský súd uznesením č. k. 15 Co 33/06-841 z 28. júna 2006 zrušil rozsudok okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie (spis bol vrátený okresnému súdu 9. augusta 2006),

- uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 2 K 15/2006 z 29. júna 2006 bol vyhlásený konkurz na majetok žalovanej, pričom túto skutočnosť oznámila okresnému súdu aj žalovaná podaním z 12. júla 2006 a žiadala konanie prerušiť,

- okresný súd výzvou z 20. novembra 2006 požiadal správcu konkurznej podstaty žalovanej o vyjadrenie, či podáva návrh na pokračovanie v namietanom konaní v zmysle § 47 ods. 3 zákona o konkurze (negatívna odpoveď bola doručená 29. novembra 2006),

- prípisom zo 4. decembra 2006 okresný súd oznámil účastníkom, že konanie vedené pod sp. zn. 13 C 53/00 je prerušené podľa § 41 ods. 1 zákona o konkurze,

- dňa 22. decembra 2006 podali žalobcovia v novom konaní návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorým sa domáhali, aby žalovanej a správcovi konkurznej podstaty bolo zakázané nakladať s majetkom žalovanej (vec bola vedená pod sp. zn. 15 C 222/2006 a 2. januára 2007 spojená so skôr začatou vecou vedenou pod sp. zn. 13 C 53/2000),

- okresný súd výzvou zo 7. apríla 2009 a následne 13. júla 2009 adresovanou Okresnému súdu Bratislava I zisťoval, či konkurzné konanie vedené pod sp. zn. 2 K 15/06 je právoplatne skončené,

- podľa oznámenia Okresného súdu Bratislava I z 30. júla 2009 konkurzné konanie stále nie je skončené.

Ústavný súd zistil, že ku dňu rozhodovania vo veci napadnuté konanie okresného súdu nie je právoplatne skončené.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľov a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2000.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd konštatoval, že konanie, ktorého predmetom je (po úpravách petitu) rozhodovanie o návrhu žalobcov (vrátane sťažovateľov) na nahradenie prejavu vôle žalovanej na uzavretie zmluvy o prevode vlastníctva bytov, nemožno z právneho hľadiska považovať za zložitú. Na základe analýzy doterajšieho priebehu konania, aj vzhľadom na počet žalobcov (37), ústavný súd ale pripustil, že vec možno z faktického hľadiska považovať za zložitejšiu, a preto túto skutočnosť zohľadňoval pri svojom rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľov.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov ako účastníkov konania, ústavný súd konštatoval, že sťažovatelia v doterajšom priebehu konania poskytovali okresnému súdu potrebnú súčinnosť, a preto nemožno pripísať na ich ťarchu negatívny podiel na tom, že namietané konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené. Na druhej strane ústavný súd vzal do úvahy, že žalobcovia v doterajšom priebehu konania viackrát zmenili žalobný petit, pričom okresný súd sa musel s týmito procesnými úkonmi vysporiadať, čo malo objektívne

vplyv na doterajšiu dĺžku namietaného konania. Ústavný súd preto túto skutočnosť zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia.

3. Napokon ústavný súd posudzoval postup okresného súdu v doterajšom priebehu konania. Pri hodnotení tohto kritéria vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné prierahy v konaní, a teda porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd na základe skutočností obsiahnutých v spise konštatoval, že postup okresného súdu v namietanom konaní nevykazoval dlhšie obdobia nečinnosti, t. j. jeho postup bol v zásade plynulý. Na druhej strane ústavný súd konštatoval, že doterajší priebeh namietaného konania sa vyznačoval nesústredenou činnosťou okresného súdu, ktorá mala nezanedbateľný vplyv na jeho doterajšiu neprimeranú dĺžku. Tento záver ústavného súdu sa týka pochybení okresného súdu jednak nesprávnym posúdením zmeškania lehoty na podanie odvolania žalovanou proti rozsudku z 2. apríla 2003, ako aj nesprávnym postupom pri vyrubení poplatku za odvolanie žalovanej proti rozsudku z 2. apríla 2003, v dôsledku čoho musel krajský súd dvakrát vrátiť spis okresnému súdu ako predčasne predložený, ale najmä aj ďalších dôvodov, pre ktoré krajský súd napokon uznesením č. k. 15 Co 33/06-841 z 28. júna 2006 zrušil rozsudok okresného súdu z 2. apríla 2003. Krajský súd v odôvodnení označeného uznesenia totiž okresnému súdu najmä vytkol, že sa v napadnutom rozsudku nezaoberal *„otázkou aktívnej legitímácie navrhovateľov“*, pričom *„Pre nedostatok dôvodov v tomto smere je preto rozsudok súdu prvého stupňa nepreskúmateľný“*, a tiež to, že *„... neodôvodnil, prečo pri kúpnej cene za byty a pozemky vychádzal len z kúpnej ceny za bytový dom a nie aj z kúpnej ceny za pozemky sčasti prevádzanej na navrhovateľov. Okresný súd neodôvodnil ani to prečo do obstarávacej ceny nezhrnul náklady súvisiace s obstaraním majetku, ako žiadal odporca. V tomto smere je rozsudok okresného súdu pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľný.*

... Účastníci v doterajšom priebehu konania predkladali viacero návrhov zmlúv o prevode vlastníctva bytov, pričom išlo tak o návrhy navrhovateľov, ako aj o návrhy

v znení navrhovanom odporcom. Vzhľadom na to i vzhľadom na veľký počet účastníkov konania stalo sa neprehľadným, kto z účastníkov to – ktoré navrhované znenie zmluvy predkladá a z akých skutočností pritom vychádzal. Keďže zo spisového materiálu predloženého krajskému súdu nebolo zrejmé, ktoré znenie zmlúv tvorí súčasť napadnutého rozsudku, okresný súd v ďalšom konaní aj tento nedostatok odstráni.

... Odporca dôvodne v odvolaní namieta formuláciu výroku napadnutého rozsudku, pokiaľ okresný súd pri tých účastníkoch, ktorí sú manželmi a vzniklo im právo spoločného nájmu k bytu, nahrádza vyhlásenie vôle odporcu u každého z manželov osobitne bez ohľadu na to, že u nich existuje právo spoločného nájmu bytu. Aj uvedený nedostatok okresný súd v ďalšom konaní odstráni.“.

Ústavný súd postup okresného súdu v období po prerušení konania v zmysle § 47 ods. 1 zákona o konkurze na základe uznesenia Okresného súdu Bratislava I č. k. 2 K 15/2006-76 z 29. júna 2006 považoval z ústavného hľadiska za akceptovateľný, keďže konanie bolo podľa jeho názoru prerušené v súlade so zákonom, pričom okresný súd v tejto súvislosti vykonal včas všetky potrebné procesné úkony a sleduje, či uvedené konkurzné konanie ešte prebieha. Ústavný súd v tejto súvislosti poukázal na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej prerušenie konania, ku ktorému došlo v súlade so zákonom, predstavuje zákonnú prekážku v konaní, a preto nečinnosť všeobecného súdu z dôvodu existencie zákonnej prekážky v konaní neposudzuje ako zbytočné priesťahy v konaní (m. m. II. ÚS 3/03, I. ÚS 65/03, I. ÚS 214/06, IV. ÚS 328/09 atď.).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že neefektívnou činnosťou okresného súdu došlo v namietanom konaní k zbytočným priesťahom, a tým aj porušeniu základného práva sťažovateľov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Ústavný súd svojím nálezom č. k. IV. ÚS 411/09-36 z 22. januára 2010, ktorý nadobudol právoplatnosť 9. februára 2010, už prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2000 v ďalšom období konal bez zbytočných prieťahov. Z tohto dôvodu ústavný súd už v tejto veci takýto príkaz nevydal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj ich žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovatelia žiadali, aby im bolo priznané spoločne a nerozdielne finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € s poukazom na to, že *„právna neistota, v ktorej sa dlhodobo nachádzajú, im spôsobila nielen materiálnu, ale aj nemateriálnu ujmu, spočívajúcu v neistote ohľadne vlastníckych práv k bytu, ktorý užívajú 27 rokov a do dnešného dňa z dôvodu nekonania súdu im vlastníctvo nebolo priznané“*.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc doterajšiu dĺžku namietaného konania, dôvody, pre ktoré v ňom došlo k zbytočným priesťahom, faktickú zložitú veci, ako aj správanie sťažovateľov ako účastníkov konania a ďalšie okolnosti predmetného konania, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľom v sume 2 000 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 2 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátkou JUDr. K. U. (bod 3 výroku tohto nálezu). Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2008, ktorá bola 695,41 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2009. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby pri spoločnom zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 13 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 92,72 €, t. j. za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti) patrí advokátke odmena v sume 185,44 €, a to za každého zastúpeného. To spolu s režijným paušálom dvakrát po 6,95 € u každého zastúpeného (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 199,34 €. V danom prípade spoločného zastúpenia dvoch sťažovateľov teda súčet odmeny advokátky predstavuje spolu s režijným paušálom sumu 398,68 €. Sťažovatelia si uplatnili nárok na priznanie trov konania v sume 245,70 €, ktorá nepresahuje odmenu určenú podľa vyhlášky, preto ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov konania v nimi uplatnenej výške.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2010